

“Kimsenin büyüme, dış sermaye yatırımlarına, ihracat rekorlarına sözü yok! Ama kimin sırtında büyüdüğümüzü, dış sermayenin neden enerji, maden, baraj yatırımlarına geldiğini, ihracatın yapısını ve yarattığı katma değeri sorgulamak için sözü var. Ne var ki, sözünü hep gecikerek ancak bıçak kemiğe dayanınca söylüyor. 14 Nisan mitinginin bazılarını ürkütmesi de bu yüzden! Ürkümte de haklılar! Çünkü, çoğunluk bu sorgulamanın ancak laik, demokratik bir cumhuriyet yönetiminde olacağını artık bilincinde.” (09.04.2007)

“ÇYDD'nin bir önemli özelliği de 'çağdaş Türkiye' ilkesinde her sosyoekonomik sınıfın kendini yurttaş hissedene insanın elini taşına koymasını sağlamasıydı. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra yeni bir ilk daha oluştu dersem abartmış olmam. Bu, 'BEN'den 'BİZ'e giden yolun açılmasıydı. Tuğlayı taşıyanın da koyunun da finanse edenin de kendini elit görmesiydi. Daha da önemli, gençliklerinde politikayla uğraşmamış kitlelere yurttaşın devletini, demokrasiyi sorgulatmayı öğretmesiydi...” 21 Şubat 2009

Her yüreğe dokunabilen eldi

ÇYDD Başkan Yardımcısı, yazarımız, kadın ve çocuk haklarının savunucusu, emekçi ve üretici dostu, bilim insanı Prof. Dr. Türkel Minibaş'ı ölümünün 1. yıldönümünde özlemle anıyoruz.

ÖZLEM YÜZAK

Bugün ülkemiz için ne yaptık? Peki dün ne yaptığımız? Ya yarın ne yapacağız?

Bu sorulara göğsünü gere yete verebilen ender insanlardan biriydi sevgili Prof. Dr. Türkel Minibaş. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde profesör olmak ve öğrenci yetiştirmek Türkel Minibaş'ın üstlendiği sorumlulukların yalnızca bir tanesiydi. ÇYDD'nin yıllar boyunca genel başkan yardımcılığını yürütmek, kız çocuklarının okuması için verilen mücadelede ön saflarda yer almak da... O, her her şeyden önce kalbi aydınlık bir Türkiye için atan örnek bir Cumhuriyet kadınıydı.

Sanki sınırsız bir güce, sonsuz bir enerjiye sahipti. Üstelik ışıl ışıl gülen bir yüzle yapıyordu her şeyi. Sokak çocuklarının yanında onların topluma kazandırılması için de savaşıyordu; Kaz Dağları'nda, Bergama'da altın maden şirketlerinin sondaj çalışmalarını protestolarda da en önde... Cumhuriyet gazetesinde “Göz Ucuyla” adını verdiği köşesinde 15 yıldan beri bir kez olsun ara vermeden yazdı, kavgasını sözcüklerle dile döktü. Savaşçıydı ama kelimenin tam anlamıyla da “kadın”dı. Her zaman bakımlı, makyajlı, güler yüzlü... Her zaman dik duruşlu.

Doğru sözlü... İyi bir öğretici ama aynı zamanda iyi bir dinleyici... Ekonomik bağımsızlığın yılmaz savunucusu... Toplumun sorunlarının can damarına inen ancak birçoklarının aksine yalnız tespit yapmakla kalmayıp, çözümler üreten, uygulama alanları yaratan bir toplum önderi... Koskoca bir yıl geçti aramızdan ayrıldı...

Türkiye'nin içinde bulunduğu tablo giderek karayıyor. Toplumsal çatışmanın arttığı, işsizliğin ciddi bir tehdit haline geldiği, çalışan haklarının her geçen gün biraz daha trpanlandığı günlerden geçiyoruz. Demo-

kratikleşme söylemi içinde giderek otoriter çizgiye kayan bir AKP iktidarının yandaş medyası ile yarattığı suni gündemler içindeki bu sancılı ortamda sevgili Türkel Hocamızın 23 Nisan 2007'de yazdığı bu yazı aslında her şeyi önceden anlatıyor:

“Neşeliydik, coşkuluyduk. Ege-menliğin kayıtsız şartsız ulusta olduğuna... Büyüyünce aydınlık, gelişmiş yapımları yaratacağımıza inanıyorduk. Büyüdükçe ulusal egemenliğin: Demokrasinin tüm kurallarının işletilmesi, tüm temel hak ve özgürlüklerin herkes için devlet güvencesinde olmasıyla mümkün olacağını öğrendik. Devlet tüm kesimlere eşit uzaklıkta, tarafsız davranmalıydı. Halkın beslenmeden barınmaya, sağlıktan ısınmaya kadar tüm alanlardaki söz hakkının piyasa ekonomisine devredileceğini!.. Piyasa ekonomisinin de ulusötesi firmaların çıkarlarına göre işletileceğini!.. Belediyelerin kamuya ait alanlarının Arap'ından Amerikalısına ulusötesi sermayeye satılacağını!.. Maden şirketleri için Bergama'dan Kafkasör'e ülkenin tarım, orman, su havzalarının talan edileceğini!.. Petrolde doğalgaza enerji nakil pazarı haline getirileceğini!.. Hiç mi hiç akıllı-mıza getirmemiştik.

Çünkü bir kısmımız: Ulusal egemenliğin tarafsız devlet tanımına uygun olması kadar bu tanım-daki devleti yaratacak yurttaşların varlığına bağlı olduğunu... Bunun yolunun da koşulsuz demokrasiyenin geçtiğini nedense unuttuğumuz!..”

Minibaş 'Keşke kadınlarımıza örnek projelerimiz olsa...' dedi

Organik Oyuncak Projesi doğdu

“Biz ÇYDD olarak kızlarımıza okumaları için burslar veriyoruz, keşke üretim yapabilecekleri örnek projelerimiz de olsa. Çünkü kalkınmanın asıl anahtarı kadındır.” Prof. Dr. Türkel Minibaş'ın bundan 1.5 yıl kadar önce İzmir'de Ekonomi Üniversitesi'nde düzenlenen bir toplantıda söylediği bu sözler uysal bekleyen bir fitili birden ateşler.

Türkiye Tekstil, Hazır Giyim, Deri Sanayi, Teknoloji ve Tasarım Araştırma Geliştirme Vakfı (TARGEV) Başkanı Nebahat Kılıç panelin bitiminde Minibaş'ın yanına yaklaşır ve kafasındaki projeyi anlatır.

Minibaş ilgilyle dinler ve 2 gün sonrasına ÇYDD İzmir Şubesi Yönetim Kurulu'nun da katılacağı bir randevu verir. Organik Oyuncak Üretimi Projesi böyle başlar. Çalışmayan kadınların istihdamı ve kendi işlerini kurabilme altyapısının oluşturulması amacıyla başlatılan proje aslında Ege Bölgesi'nde organik ürün kü-melenmesinin de ilk adımı.

TARGEV Başkanı Kılıç, “Or-

ganik oyuncakla başladık ama bunu organik tekstil, organik gıda ve organik boya da izleyecek. 10 Temmuz 2009'da Bornova Belediyesi ve İzmir Kalkınma Ajansı arasında sözleşmenin imzalanmasını takiben, diğer proje ortakları TARGEV ve ÇYDD İzmir Şubesi'nin de katılımı ile proje başladı. 181 kadın proje için başvuruda bulundu. 116 kadın ile birebir görüşmeler yapılarak projenin kriterlerine uygun 60 kadın seçildi. Kursiyerlerimiz otuzar kişiden oluşan iki grup halinde eğitiliyor. İlk grup eğitiminin aralık ayı sonunda tamamlandı. 2 grup eğitime başladı” diye anlatıyor.

Kadınlara eğitimin ardından önmümüzdeki günlerde TARGEV tarafından evlerde üretim yapmaları için makineler dağıtılacak. Projenin sürdürülebilir olması için satış ve pazarlama konusunda da harekete geçtiklerini anlatan Kılıç, ürünlerin uluslararası sertifikalandırılmasının tamamlandığını, yurtdışı fuarlara katılım için girişimlerin sürdüğünü, Ege İhracatçıları Birliği'nin ürünlerin ihracatı konusunda işbirliğine geçeceklerini söyledi.

GÖZ UCUYLA

Kadın Emeginin Gücü

Adları Ayla, Şengül, Haticeydi... Kimi ortayı ancak bitirmiş, kimi ilkokuldan kapısını bile görememişti. Kimi 25'inde, kimiye çöktan 40'ına merdiven dayamıştı, ama... Hepsinin de isteği aynıydı: “Ev kadını olarak ölmek!” Onlar, 75 yıl önce Urfa'daki çorap imalathanesinde, Aydın'daki tekstil işletmelerindeki kadınlardan... İzmir, Sivas ve Konya'daki tezgâhlarda halt dokuyan kızlardan farklıydılar. Çünkü onlar, evlerinden sadece aile bütçesine katkıda bulunmak ya da ekonomik bağımsızlık kazanmak adına değil... Bozulmaz denen yazgılarını değiştirmek için çıkmışlardı. İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin minik atölyesinde kazanılan beceriler ve öğrenilenler ise sadece kendilerinin değil, ailelerinin de yazgısını değiştirdi.

8 Mart 2007

ÖNER YAĞCI

Geçen yılın 6 Şubatı'nda kaybetmiştik Türkel Minibaş'ı. İlhan Selçuk, “Geçmişle geleceği yaşamında bütünleştirip hayatının anlamını zamanın kütüğüne işleyen Türkel Minibaş'ın paha biçilmez değerine erişen bir insan için ölüm nedir ki...” diye yazmıştı. (Cumhuriyet, 8 Şubat 2009)

Akılla sevgiyi, dostlukla gülüşü, bilince direnişi, güzelliikle insanı bütünleştiren devrimci bir aydın deyince aklıma Türkel Minibaş geliyor. Bunu söylerken “Duygusal mıyım?” diye sordum kendime. Duygusalıktan kurtulmak için, başkalarının onu nasıl tanıdığını, tanımadığını görmek isteyince gerçekle; yaşamın ve onun gerçekliğiyle buluştum. Bu buluşmanın ortaya çıkardığı Türkel Minibaş gerçeği, ihtiyacımız olan bir insan ve aydın portresiydi. Bu portre; yazarı olduğu Cumhuriyet gazetesine toplumun çeşitli kesimlerinden insanların verdiği ilanlarda şöyle ortaya çıkmıştı:

Sevgi dolu yüreği, sonsuz emeği olduğunu söylüyordu birileri. Göz kenarında kalıp da görmezden geldiklerimizi göstermekle ömrünü geçirdiğini söylüyorlardı. Güzel insan, bilge diyorlardı; işçi ve kadın hareketi dostu,

mütevazı insan, cesur, güzel arkadaşı, iktisadın gülen yüzü, devrimci kalem, can dostumuz...

Aynı lisede okuduk demekten büyük onur duyuyoruz, diyorlardı; aydınlık Türk kadını, çağdaş bilim insanı, sevgili hocamız... Köy Enstitülerinin dostu, diyorlardı ona. Hastalığına inat dur durak bilmeyen bir çalışkanlık örneği olarak tanımlıyorlardı onu. Dikbaşlı güzel insan, diyorlardı onun için: Onurlu insan... Gülümsememiz her zaman yolunuzu aydınlatacak, diyorlardı. Hayat karşısında doğru, dik ve azimli duran, bakışları güneşe benzeyen bir aydın insan olarak tanımlıyorlardı onu. Yaşama sevinciyle, sevgisiyle her anında örnek olduğunu söylüyorlardı onun. Aydınlık bir Cumhuriyet kızı, çağdaşlaşma mücadelesinin, Aydınlanma devriminin önderlerinden biri diye selamlıyorlardı onu. Yüzerce deniziydizine ve bizlere örnek olan, diyorlardı. Ülke ve toplum sorunlarını دائما doğru saptayan, çözümler üreten ve savunan, eğitimi, bilim kadını, yazar... Ekonomik bağımsızlığımızın yılmaz ve coşkulu

savunucusu, devrimci bilim insanı...

Çağdaş yaşamın öğretmeni sıfatını uygun görüyorlardı ona; sömürgeciğin acımasız gerçeklerini öğreten hoca diyorlardı. Biz cesurca yaşamayı ve hep mutlu kalmayı ondan öğrendik, diyen öğrencileri vardı, isyan ediyorlardı doğaya: Ona veda edemeyiz, diyorlardı. Onu, hep heyecanlı, bakımlı, parladağan gözleri, etkileyici sesi, bilgi birikimini paylaşması ve örgütçülüğüyle, inancı güveni ve katkısıyla anaçağız, diyorlardı. Üzerine hep yıldızlar yağacak, diyorlar; onu bize ışık tutmaya devam edeceksin, diyerek uğurluyorlardı. Türkel kuşumuz uçtu, gölgesi Kozak Yaylası'nda kaldı, diyorlardı; ışıklar eşlik etsin sonsuz yolculuğuna. Ege'nin dalgalanıyla söyleşiyor şimdi; onurlu yaşamına saygınlığıyla, diyorlardı. “Seni toprağa vermanın acısıyla çoğalıyoruz. Sevginin yücüsüyle kucakladın bizi. Müthiş dostluğunla kıvançlar kattın yaşamımıza. Gözün aydınlıklarda, gözün üzerimizde biliyoruz. Seni seviyoruz” diyorlardı.

Yöneticisi olduğu başka birçok kurumun yanı sıra Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin Genel Başkan Yardımcısı ve Cumhuriyet yazarı olarak ülkemizin dört bir yanında konferanslar veren, panellerde konuşan Türkel Minibaş, gazetesinde 1994'ten beri “Göz Ucuyla” köşesinde yazdığı yazılardan oluşan **Bu Kez Düşmanın Adı: Terör** (2005) adlı yapıtıyla toplumsal mücadelelerin odağına dikkat çekmişti...

Türkel Minibaş'la vedalaşmak çok zor olsa da, “asolan hayat” her şeye rağmen insana yaşam gücü veriyor. İnsan insan olduğundan beri böyle bu. Birileri dünyaya gelirken birileri de gidiyor. Çoğu çok sevilerek gelirken birileri çok sevilerek gidiyor, birileri sevilmeden. Sevilerek gidenler genellikle zamansız gittiği için de gitmeleri çok acı veriyor. Acı da insanı insan yapıyor. İnsan acılara büyüyüp geliyor ve o onurlu yerine ulaşıyor. Sevilen giderken verdiği acıyla seveni insan kılıyor, çoğaltıyor, büyütüyor.

Türkel Minibaş'ı ben de çok sevmişim... Dostumdu. Aydınlı. Devrimciydi. İnanlı... Cunda'da Ege'nin sulanıyla ve ışıklarıyla sonsuza akıyor şimdi. Onun varoluşuyla ne kadar kıvanç duyarsa azdır sevenleri. Akli, gülüşü, dostluğu, çalışkanlığı, direnci hep özeniyor.

GÖZ UCUYLA

TÜRKEK MINİBAŞ

Dear President: Tehlikenin Hep Farkındaydık!

Ülke aydınları, emekçileri ve gençlerinin Maraş'ta, Taksim'de, Sivas'ta yakılıp katledilmesinin... Hıdrellez sabahına kurulan darağaçların...

Devletin karalama mekanizmalarındaki, eğitim kurumlarındaki şeriatçı ve ırkçı kadrolaşmanın... Sanat kurumlarına karşı sürdürülen husumetin... Şiddet karşısında korkak, sinmiş bir toplum yaratmak amacıyla yapıldığının farkındaydık! Yarattılan korkunun ardında; yap-islet-devret, yüzde 100 kredili anahtar teslimi benzeri modellerle yapılan proje ihalelerindeki kayırmaların bulunduğu... Askeri üsler, otoyol, petrol boru hattı projeleri, genetik yapısı değiştirilmiş tohum ithalatına ait nice yolsuzluk dosyasının çıkacağı... Maliyetlerin düşürülmesi için emeklilik yaşı ve en az çalışma sürelerini yükseltecek yasalarn uygulanacağını da farkındaydık!

Yıllarca bunları yazdık, konuştuk. Dinleyenler, okuyanlar sıklıdı. Ama siz duymadınız. Çünkü demokrasinin, toplumun tüm kesimlerinin paydaş ve katılımcı olması şartını sadece cemaatiniz için geçerli sandınız.

Karşı çıkan olunca da ya “devlete” şikâyet ettiniz ya da “askeri darbe” sendromu yaratarak rol değiştirdiniz. Böyle zamanlarda ülkesine fırsatlar yaratmaya çabalayan ama halkınca anlaşılmayan “mazlum” rolünü pek sevdimiz.

Gelin görün ki, küreselleşmenin devleti de, ordusu da çoktan değiştirdi. Küreselleşmenin devlet anlayışı:

- Ne kaynakların dağıtımında ulusun ve toplumun kesimlerini gözlemek zorunda!.. Ne de tüm kesimlere eşit görünüm kazandırmakla yükümlü!

- Yoksulluktan sistemi değil, yoksulları sorumlu tutmakta ve... Her türlü ayrımcı hareketle küresel çıkarları zedelediği sürece hoşgörülü yaklaşmakta!..

- Rekabetçi düzende kaybedenlerin değil, kazananların yanında yer almakta!..

- Sermayenin verimliliğini ve kârlılığını olumsuz etkileyecek her türlü güce karşı anayasal düzenlemelere sahip. Bu düzenlemelerin temel özelliğini ise kamu-özel ayırımının bitmesi, sermayenin istediği alana, istediği koşullarda yatırım yapabilmesi ve ticari ilişkilerini düzenleyebilmesi oluşturmaktadır.

Malum, bu yapının oluşması için gerekli düzen 20. yüzyılın son çeyreğindeki askeri darbelerle sağlanmış!.. “Rıza göstermeye hazır” bir toplum yaratılmıştı. AKP hükümetinin icraatlarına, medyada boy gösteren yorumculara bakılırsa maya yeterince tutmuş! Bu durumda orduda da askeri güvenlik dışındaki işlevlerini piyasaya devretmek kalıyor!

Bu süreç bir yandan AKP örneğinde olduğu gibi, hükümetlerin orduda sürüşmesi şeklinde ortaya çıkarken... Diğer yandan da MİGA (Çok Taraflı Yatırımlar Garantileme Ajansı) ve benzeri ulusötesi ortaklıklara devleti askeri darbelerin yaratacağı kısıtlamalara karşı da sorumlu tutmakta!

Bu düzenlemenin devlet biçimi olarak da başkanlık ya da yarı başkanlık sistemini “önermekte!”

Mr. President, gördüğünüz gibi biz tehlikenin hep farkındaydık! Cumhurbaşkanlığı seçimine beş kala neden “Cumhurbaşkanını halk seçsin” denildiğinin farkında olduğumuz gibi!

Geçen hafta da vurguladığım gibi başkanlık sistemi teklifi yeni değil. Örneğin Türkiye Başbakanı'nın ta 2003'ten beri de gerçekleştirmek istediği bir arzusu. Seçim tarihi yaklaştıkça da bu arzusu giderek artmakta!

Nasıl artmasın ki! İl Özel İdareler Yasası ve Yerel Yönetimler Yasası zaten bu arzu doğrultusunda hazırlandı. İl özel idareleri valiliklerden alınarak il özel idare sekreterliğinin yönetimine verildi. Eğitim, spor, sağlık, tarım, güvenlik, turizmle ilgili kurumlar bu yasalar doğrultusunda il özel idaresine bağlandı. Dolayısıyla, başkanlık sisteminin zemini hazırlandı.

Biz yurttaşlar, bu düzenlemelerin iller arasında haksız rekabet yaratarak görece demokrasiyi zedeleyeceğinin... Başkanlık sisteminin altyapısını oluşturduğunuz farkındaydık.

Farkındığımızı da demokratik haklarımızı kullanarak meydanlarda gösterdik. Gazetemiz Cumhuriyet'in “Tehlikenin farkında mısınız?” diye çaktığı ilk kivicim dün Tandoğan'da, Çağlayan'da milyonların sesinde cevap buldu. Yarın Çanakkale, Manisa, İzmir'de bulmaya devam edecek.

Sahi, Mr. President siz de tehlikenin farkında mısınız?

07/05/2007 TARİHLİ YAZISI.

Anma etkinlikleri

Prof. Dr. Türkel Minibaş, bugün çeşitli etkinliklerle anılıyor. ÇYDD'nin İstanbul'da düzenlediği tören saat 15.00'te Kadir Has Üniversitesi'nde gerçekleştirilecek. Açılış konuşmasını ÇYDD Genel Başkanı Aysel Çelikel'in yapacağı toplantıda “Bende ki Türkel Minibaş” başlığı altında sevenleri konuşma yapacak.

‘Cunda’da mezarı başındayız’

Ayvalık ÇYDD de Edremit, Burhaniye, İzmir ve Söke şubelerinin de katıldığı bir etkinlik gerçekleştiriyor. Saat 12.00'de Cunda'da mezar başında anma ile başlayacak program, İsmet İnönü Kültür Merkezi'nde devam edecek. Atif Başeden'in konserinin yanı sıra yazar Öner Yağcı ve Ayşe Kılıncı konuşacak.

Yarın Aytepe yürüyüşü

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti de (İFMC) 7 Şubat Pazar günü (yarın) “Aytepe Türkel Minibaş Yürüyüşü” düzenliyor. Minibaş'ın daha önce üye olduğu ve sık katıldığı yürüyüş grubunun etkinliği ile duyuru yapıldı. Katılmak isteyenlerin Cemiyet Sekreteryası (0212-2922635-36) ile irtibata geçmeleri gerekiyor.

İFMC ayrıca bugün saat 14.30'da “Akademide Kadın olmak ve Türkel Minibaş” konulu bir panel de düzenliyor. Yer: İstiklal Cad. Mısırlı Apt.